

SZÍNHÁZI NEVELÉSI PROGRAMOK

Ajánlás a Szembenézés Alapítvány és a HETI Krókusz Projektjéhez

A www.szinhazineveles.hu által is közzétett, itt következő programok – illeszkedve a Krókusz Projekt célkitűzéséhez – nem közvetlenül a holokauszt témáját járják körbe, de olyan fogalmakhoz kapcsolódnak – előítéletek, identitás, manipuláció, kiszolgáltatottság, ideológiák, rasszizmus, egyéni és közösségi felelőssége, amelyek valamilyen módon összefüggésbe hozhatók a világégés kialakulásával, és akár egy teljes osztály részvételével lehetőséget nyújtanak ezek elemeinek színházi eszközökkel történő feldolgozásához.

A repertoáron levő alkotásokból következik itt néhány, kedvcsinálól.

A HÉTFEJŰ TÜNDÉR

Budapest Bábszínház, Budapest

Bábszínházi előadás, felkészítő és feldolgozó foglalkozással

3–4. évfolyam

Lázár Ervin meséi segítségével azt a kérdést próbáljuk körüljárni, hogyan hat ránk, amit mások gondol(hat)nak rólunk. „Nincs nálam csúnyább gyerek Rácpácegresen. Miért vagyok én ilyen csúnya? Kiért? Miért? Mi végre? Ki végre?” Mit tehet egy hős, ha csúnyának született? Ha a lába gacsos, a feje úritök, a termete girbegurba? Ha kineveti a tükörképe, ha lépte nyomán elhervadnak a virágok, ha megijednek tőle az emberek? Hogy lehet valaki ilyen csúnya? Mi végre? Ki végre? Mesénk hőse azért indul el, hogy bosszút álljon a csúnyságáért, hadakozni indul karddal, lándzsával, péklapáttal, vassal, vérrel, vencesellővel – elindul, hogy felkutassa minden bajának okozóját, a titokzatos Hétfejű Tündért...

<http://www.szinhazineveles.hu/program/a-hetfeju-tunder/>

LOKI

Kerekasztal Színházi Nevelési Központ, Szada Komplex színházi nevelési előadás

3–5. évfolyam

Történetünk középpontjában az északi mitológia legellentmondásosabb alakja, Loki áll. Loki szülei óriások voltak, viszont már a Teremtés idején Odin, az Ász főisten vérszerződött testvére lett. Éppen annyi csodálatosan hősies történet fűződik a nevéhez, mint amennyi bajt kevert. Óriás mivoltáról azonban mélyen hallgatnak a legendák. A résztvevők egy közös játék során, a hovatarozás és a vágyak között feszülő ellentétéről, a felsőbb hatalmak közé jutás nehézségeiről és következményeiről gondolkodhatnak, Loki szerepébe bújva.

<http://www.szinhazineveles.hu/program/loki/>

NEM ÁLLUNK MEG

RÉV Színházi Nevelési Társulat, Győr Komplex színházi nevelési előadás

2–4. évfolyam

A történet Mátyás király legendás álrühás országjárásaiból indul ki (a történetmesélés nem terjed ki arra, hogy ennek a legendának van-e valóságalapja). A hátszegi báró híre eljut Budára is, így a fiatal Mátyás útra kel, hogy meggyőződjön arról, igazak-e a hátszegi báró igazságtalanságairól szóló hírek. Útja során találkozik a szülők tudtával Hátszegről elszökött gyerekekkel, akik a szabadságukat

megcsonkító báró miatt hagyták el a falujukat, és éppen arról tanácskoznak, hogyan folytassák az életüket.

<http://www.szhazinevel.es.hu/program/nem-allunk-meg/>

JERUZSÁLEM

Csokonai Színház, Debrecen

Tanteremben megvalósuló komplex színházi nevelési előadás

5–8. évfolyam

Szaladin lefejeztet minden lovagot. Kivéve egyet, neki megkegyelmez. Aztán ez a fiatal templomos lovag szerelmes lesz abba a zsidó lányba, akit egy égő házból menekít ki. A szerelem ugyan kölcsönös, de nagy kérdés, hogyan kerülhetnek közelebb egymáshoz, miközben vallási képviselőik számára mindennél fontosabb, hogy Jeruzsálemet uralják.

<http://www.szhazinevel.es.hu/program/jeruzsalem/>

KÉKSZIGET

Kerekasztal Színházi Nevelési Központ, Szada

Komplex színházi nevelési előadás

7–10. évfolyam

Egy család egy kis lakásban él: anya és két gyerek (a 14 éves Julcsi és a 27 éves Kristóf). Illetve nem is kettő, valójában három gyerek: mert Petra, a középső is az, de már elköltözött otthonról. Viszont Janka, Kristóf barátnője velük él, úgyhogy tulajdonképpen, lehetne négy is az a két gyerek. Meg valahol apa is van. Csak nem itt. A nagymama pedig fölöttük lakik. Viszonylag békésen éldegélnek ebben a felállásban, ameddig Julcsi egy meséjével és a hozzá készített rajzaival meg nem nyer egy pályázatot, hogy két hétre elutazzon egy nemzetközi táborba. Mert ettől felborul a viszonylagos béke. Képtelenek egymás megérteni és elfogadni a családtagok. Történetünk a kommunikációs akadályokról és azok feloldásának lehetőségéről szól. A résztvevőkkel közösen derítjük fel, mi akadályozza a szereplőket (és természetesen a nézőket) abban, hogy szót értsenek egymással. Hogyan lehet leküzdeni ezeket az akadályokat? Milyen stratégiákat tudunk alkalmazni? Mit jelent ragaszkodni egy stratégiához és mit jelent feladni azt?

<http://www.szhazinevel.es.hu/program/keksziget/>

HELLÓ, NÁCI!

Kolibri Színház, Budapest

Színházi előadás, feldolgozó foglalkozással

8–11. évfolyam

Egy mindennapos bunyóhoz ketten kellene: elkövető és áldozat. Ezek ketten pedig leginkább egy cella mélyén ismerhetik ki egymást, hála a rendőrség szolgálatkész közreműködésének. Ilyen egyszerű. Persze ha az elkövető neonáci, az áldozat meg feketemunkás, akkor kissé bonyolultabb a helyzet: a frontvonalak összekavarodnak, csak a rendőrség marad az, ami (a rendőrség mindig rendőrség marad). Mi pedig a diákokkal keresni kezdjük, mitől kerülünk ilyen messze egymástól, s hogy valóban ilyen messze vagyunk-e. Közösen gondolkodunk velük arról, mi lenne, ha nem abban a társadalmi közegben találkoznának egymással a szereplők, amit kialakítottunk számukra.

<http://www.szhazinevel.es.hu/program/hello-naci/>

VERONA, 1301

Hevesi Sándor Színház, Zalaegerszeg

Tanteremben megvalósuló komplex színházi nevelési előadás

8–13. évfolyam

Két fiatal – mint Shakespeare Rómeója és Júliája – egymásba szeret. Még a családnevük is azonos: Júlia Capulet, Rómeó a Montague családból való. A sorsuk is: a generációkon keresztül hagyományozott ellenségeskedés, a velük szembeni képtelen családi elvárások áldozatává válnak. A feldolgozás arra irányul, hogyan reflektálhatunk a ránk kényszerített, elfogadhatatlan szabályokra, mivel jár, hogyan dolgozható föl, ha nem dönthetünk szabadon (például, ha a sorsunkat a felnőttek érdekkapcsolatai határozzák meg).

<http://www.szhazineveles.hu/program/verona-1301-2/>

ÉN PROMÉTHEUSZRA GONDOLTAM

Bohócok a Láthatáron, Budapest

Tanteremben megvalósuló komplex színházi nevelési előadás

9. évfolyamtól

Egy krimi élnek át a diákok, bár a tanítási óra eredetileg nem annak indul. Közös kreatív versírás (slam) óra fordul át krimibe. Egy tüzeset tette mellett tetten érzük a manipulációt, és megtaláljuk a gondolat és a kimondott szó közötti kapcsolatot. A „nézők” a felelősség kérdéséről és a hatalomhoz való viszonyról gondolkodnak prózában és slamben. Műfaji határokat feszegetünk: a kreatív írásgyakorlatokkal és ritmusjátékokkal (majdnem) eljutunk a versírásig, és mindez a történet szerves része, az alkotás és reflektálás magától értetődő eszköze.

<http://www.szhazineveles.hu/program/en-prometheuszra-gondoltam/>

VÍZ/VÁLASZTÓ

InSite Drama és Artemisszió Alapítvány

Vitaszínházi előadás

9. évfolyamtól

2086. Magyarország. Baj van a vízzel. Elfogyott. Mi lenne, ha a nem túl távoli jövőben Magyarországon kitarató szárazság, sanyargató aszály törne ki? Mi lenne, ha emiatt sokunknak menekülni kellene? Milyen lehetőségeink lennének? A darab ebből a helyzetből kiindulva kínál színházi jelenetekkel tüzdelt vitalehetőséget a diákoknak, a klímaváltozás következményeként felmerülő társadalmi problémákról gondolkodni.

<http://www.szhazineveles.hu/program/vizvalaszto/>

HAMLET FLESS

Örkény István Színház, Budapest

Színházi előadáshoz kapcsolódó felkészítő foglalkozás

9–13.évfolyam

Mi kell ahhoz, hogy valaki hatalomra kerüljön, és meg is tudja tartani a hatalmát? Szükségszerű-e, hogy a politikai erkölcs eltérjen a mindennapok erkölcsétől? Mikor és miért reagál másként a tömeg, mint az egyén? Hogyan bánik a hatalom a tömeggel? Mit tehet az egyén a hatalommal és a tömeggel szemben? Az Örkény Színház Hamlet előadására felkészítő program a színházi előadás kereteit is vizsgálja:

Mi a szerepe a tömegnek és a díszletnek az előadásában? Mi a nézők szerepe ebben az előadásban?
<http://www.szhazinevel.es.hu/program/hamlet-fless/>

SÓVIRÁG, A LÉTEZÉS EUFÓRIÁJA

Tünet Együttes, Budapest

Tánc duett, a Tünet Együttes Beavató foglalkozásokat kínál előadásai mellé

9. évfolyamtól

Egy 93 éves Auschwitz–Birkenau-túlélő, Éva, és egy fiatal táncosnő, Emese duettje. Éva szenvedélyes örömkereső, Emese folyton mindenkit meg akar váltani. Éva nem szokott búcsúzkodni, Emese szeret hazajönni. Közös anyanyelvük a tánc. Éva az utolsó tanúk egyike. Gondosan megőrzött fiatalkori ruháit mintha csak Emesére szabták volna. Emese magas, Éva még mindig magasnak hiszi magát. Hasonlítanak. Az előadás tétje és fő kérdése az, van-e átjárás e két világ között, átadható-e a tapasztalat, vagy épp fordítva: meg lehet-e érteni egy mai fiatal problémáit egy olyan súlyú élettel a hátunk mögött, mint amilyen Évának jutott? Lehetséges-e kettejük Nagy Közös Tánca?

http://www.tunetegyutt.es.hu/index.php?page=repertoar_details&id=75§ion=szinlap

MÉRETRE VÁGVA

RÉV Színházi és Nevelési Társulat, Győr

Komplex színházi nevelési előadás

9–10. évfolyam

Tipikus táborozásnak indult. Igaz, voltak néhányan, akik nem örültek annak, hogy a Tanár úr viszi kirándulni az osztályt, mert eleve nem értettek egyet a módszereivel, de végeredményben semmit sem tudtak tenni. Aztán a táborban történtek bizonyos dolgok, de hogy pontosan mi történt, arra majd a fegyelmi tárgyaláson kell választ adnia a Tanár úrnak és a diákoknak. A Káva Kulturális Műhely és a RÉV Színház koprodukciójában megvalósult résztvevő színházi előadás során a diákokkal közösen arra keressük a választ, hogyan tudunk élni a szabadságunkkal.

<http://www.szhazinevel.es.hu/program/meretre-vagva/>

MENEKÜLJ OKOSAN!

Mentőcsónak Egység

Interaktív színházi társasjáték

10. évfolyamtól

Az interaktív színházi társasjáték alkotóinak célja, hogy a játékon keresztül alapvető emberi jogi dilemmák átgondolására bírják a közönséget. Ezek a döntési helyzetek a játékban a menekültek sorsához kapcsolódnak, de sokkal általánosabb kérdéseket vetnek fel a demokrácia vagy a diktatúra működése, az önbíráskodás vagy a szolidaritás, a tolerancia és a befogadás, vagy éppen a kirekesztés kapcsán.

<http://www.szhazinevel.es.hu/program/menekulj-okosan/>

Eddig tartottak az ajánlatok.

Azok számára, akik itt nem találtak megfelelőt, vagy ellenkezőleg, találtak és szívesen találnának továbbiakat is, ajánljuk a **www.szhazineveles.hu** oldalt. E fórum olyan színházi programok gyűjtőhelye, amelyekhez valamilyen interaktív tevékenységet is kínálnak az alkotók. Különböző településeken, más-más korosztállyal és változó formákban megvalósuló, számos program közül lehet választani. Keresgéljenek és kérdezzenek, segítünk.

Bethlenfalvy Ádám
színházi nevelési szakértő